

১৯৫১, ডিচেম্বৰ ২০

সুৰজপাল সিং আৰু অন্যান্য বনাম ৰাষ্ট্ৰ

[চাইদ ফজল আলী আৰু ভিভিয়ান বসু জে.জে]

ফৌজদাৰী কাৰ্যবিধি (১৮৯৮ চনৰ আইন V), ধাৰা ৪১৭- নিৰ্দোষ সাব্যস্ত হোৱাৰ বিৰুদ্ধে আপীল- হস্তক্ষেপ- নিৰ্দেশনা নীতি।

এইটো ভালদৰে নিষ্পত্তি কৰা হৈছে যে ফৌজদাৰী কাৰ্যবিধিৰ ধাৰা ৪১৭-ৰ অধীনত কৰা এক আপীলত, উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ প্ৰমাণবোৰ পুনৰীক্ষণ কৰাৰ সম্পূৰ্ণ ক্ষমতা আছে যাৰ ওপৰত নিৰ্দোষ সাব্যস্ত কৰাৰ আদেশ প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছিল। কিন্তু এইটোও সমানে নিষ্পত্তি হৈছে যে অভিযুক্তৰ নিৰ্দোষ বুলি ধাৰণাটো বিচাৰ আদালতৰ দ্বাৰা তেওঁক দোষমুক্ত কৰা আৰু বিচাৰ আদালতৰ ফলাফলৰ দ্বাৰা অধিক শক্তিশালী হয় যিয়ে সাক্ষীসকলক দেখা আৰু তেওঁলোকৰ প্ৰমাণ শুনিবলৈ সুবিধা পাইছিল কেৱল অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰু জোৰদাৰ কাৰণতহে বিপৰীতভাৱে কৰিব পাৰি।

ফৌজদাৰী আপীল অধিকাৰক্ষেত্ৰ: ১৯৫০ চনৰ ফৌজদাৰী আপীল নং ১৬। ১৯৪৬ চনৰ ফৌজদাৰী আপীল নং ৮০-ত এলাহাবাদৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ (শংকৰ চৰণ আৰু আকবৰ হুছেইন জে.জে.) ৮ মে, ১৯৪৭ তাৰিখৰ ৰায় আৰু আদেশৰ পৰা বিশেষ ছুটিৰ দ্বাৰা আপীল।

এছ. পি. সিনহা (তেওঁৰ সৈতে জি. চি. মাথুৰ), আপীলকাৰীৰ বাবে।

কে. বি. আস্থানা, উত্তৰদাতাৰ বাবে।

১৯৫১। ডিচেম্বৰ ২০। ন্যায়ালয়ৰ ৰায় টো ইয়াৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা হৈছিল-

ফজল আলী জে. - এইটো এলাহাবাদৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ এটা ৰায়ৰ বিৰুদ্ধে এটা আপীল যি য়ে আলিগড়ৰ সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ এটা ফৌজদাৰী গোচৰৰ সিদ্ধান্ত সলনি কৰিছে। আপীলকাৰীসকলক সত্ৰ ন্যায়াধীশে ধাৰা ১৪৯ ৰ সৈতে পাঠ কৰা ধাৰা ৩০২ ৰ অধীনত অভিযোগত বিচাৰ কৰিছিল, ধাৰা ১৪৮, ১৪৯ ৰ সৈতে পাঠ কৰা ধাৰা ৩২৫ আৰু ৩২৬, আৰু ভাৰতীয় দণ্ডবিধিৰ ধাৰা ২০১, কিন্তু নিৰ্দোষ সাব্যস্ত কৰা হৈছিল। ৰাজ্য চৰকাৰৰ আপীলৰ পিছত, উচ্চ ন্যায়ালয়ে সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ সিদ্ধান্ত সলনি কৰে, আৰু আপীলকাৰীসকলক দোষী সাব্যস্ত কৰে আৰু ধাৰা ১৪৯ ৰ সৈতে পাঠ কৰা ধাৰা ৩০২ ৰ অধীনত তেওঁলোকক আজীৱন নিৰ্বাসনৰ বাবে দণ্ডিত কৰিছিল, ধাৰা ১৪৯ ৰ সৈতে পাঠ কৰা ধাৰা ৩২৫ আৰু ৩২৬ ৰ অধীনত পাঁচ বছৰৰ সশ্ৰম কাৰাদণ্ড, আৰু ভাৰতীয় দণ্ডবিধিৰ ধাৰা ১৪৭ ৰ অধীনত দুবছৰৰ সশ্ৰম কাৰাদণ্ড, সকলো শাস্তি একেলগে চলাবলৈ দিয়া হয়। ইয়াৰ পিছত আপীলকাৰীসকলে বিশেষ ছুটিৰ বাবে অন্তঃ পৰিষদৰ ওচৰত আবেদন কৰিছিল, যাক ১৯৪৭ চনৰ ২৮ অক্টোবৰত মঞ্জুৰ কৰা হৈছিল।

অভিযুক্ত পক্ষৰ হৈ আদালতৰ সন্মুখত ৰখা তথ্যবোৰ চমুকৈ নিম্নলিখিত ধৰণে কোৱা হ'ব পাৰে। আলিগড় জিলাৰ শ্বাহগড় গাঁৱৰ নাগৰিয়া পট্টি চাহাৰুৰমত এটা দাগ নং ৫১৮ আছে যি অঞ্চলটোত প্ৰায় ৩০ বিঘা আৰু ইয়াক "টেছা" ক্ষেত্ৰ বুলি জনা যায়। এই দাগটো আছিল শ্ৰীমতী ভাগৱতী কুয়েৰ আৰু ৰতন সিঙকে ধৰি কেইবাজনো ভূস্বামীৰ "ছাৰ" ভূমি আৰু কিছুমান ভাড়াতীয়াক এৰি দিয়া হৈছিল। ১৯৪৪ চনত, শ্ৰীমতী ভাগৱতী কুয়েৰ, ৰতন সিং আৰু তেওঁলোকৰ সহ-অংশীদাৰসকলে ভাড়াতীয়া সকলক উলিয়াই দিয়াৰ বাবে গোচৰ ৰুজু কৰিছিল, আৰু গোচৰটো নিৰ্দেশ দিয়া হৈছিল। ১৯৪৫ চনৰ ৭ জুনত আমিনে প্ৰথম আপীলকাৰী সুৰজপাল সিঙক এই দাগটোৰ ওপৰত অধিকাৰ প্ৰদান কৰে, যি আছিল শ্ৰীমতী ভাগৱতী কুয়েৰৰ মুখতাৰ-আই-এম। সুৰজপাল সিঙৰ হৈ দাবী কৰা হৈছিল যে তেওঁ সকলো সহ-অংশীদাৰৰ হৈ দখল লৈছিল, কিন্তু ৰতন সিঙে তেওঁৰ প্ৰমাণত দিয়া কিছুমান মন্তব্যই এই বিবাদ সমৰ্থন নকৰে। অৱশ্যে, দেখা যায় যে ১৯৪৫ চনৰ ১৭ জুনত ৰতন সিঙে আৰক্ষীক জনাইছিল যে তেওঁ তেওঁৰ শ্ৰমিকসকলক "টেছা" পথাৰত জলসিঞ্চন কৰিবলৈ পঠিয়াইছিল, আৰু তেওঁলোকে ইয়াত জলসিঞ্চন কৰি থকা সময়ত সুৰজপাল সিং আৰু আন কিছুমান ব্যক্তি আহিছিল আৰু জলসিঞ্চন বন্ধ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল আৰু ৰতন সিঙৰ হাল বোৰ ক্ষতিগ্ৰস্ত কৰিছিল। জুনৰ ১৮ তাৰিখে, পুৱা প্ৰায় ৭ বজাত, বৰ্তমানৰ পৰীক্ষণৰ বিষয়বস্তু হোৱা ঘটনাটো সংঘটিত হৈছিল। ঘটনাটোৰ অভিযোজন সংস্কৰণটো আছিল যে যেতিয়া ৰতন সিঙৰ শ্ৰমিকসকলে এজন বেহাৰী সিঙৰ তত্বাৱধানত পথাৰত কাম কৰি আছিল, আন বহুতো ব্যক্তিৰ সৈতে আপীলকাৰীসকল বন্দুক, বৰ্ষা আৰু লাঠীৰে সজ্জিত হৈ আহিছিল, আৰু আপীলকাৰী দলৰ কেইজনমান সদস্য পথাৰত প্ৰৱেশ কৰিছিল, গৰুৰ নাকৰ ৰছী কাটিছিল আৰু শ্ৰমিকসকলক গালি-গালাজ আৰু আক্ৰমণ কৰিছিল, যাৰ বেছিভাগেই পলাই গৈছিল। তাৰ পিছত, শ্ৰমিকসকলক পানী যোগান ধৰিবলৈ তাত উপস্থিত থকা দেৱ সুখে প্ৰতিবাদ কৰিছিল আৰু তেওঁক লাঠীৰে প্ৰহাৰ কৰা হৈছিল। সেই সময়ত, বেহাৰী সিং আৰু ১০ ৰ পৰা ১৫ জন ব্যক্তি আহিছিল আৰু দলবোৰৰ মাজত কাজিয়া হৈছিল। যুঁজৰ সময়ত, এজন অভিযুক্ত ব্যক্তি, ৰাজেন্দ্ৰ সিং নামৰ এজন ডেকা ল'ৰাই দুবাৰ বতাহত বন্দুক চলাইছিল, আৰু তাৰ পিছত সুৰজপাল সিঙে তেওঁৰ পৰা বন্দুকটো লৈছিল আৰু তাৎক্ষণিকভাৱে মৃত্যু হোৱা নৱাৰ মেৱাতি আৰু দিনটোৰ পিছত মৃত্যু হোৱা বেহাৰী সিঙক দুটা গুলী চালনা কৰিছিল। জোৰাৱাৰ, ৰাজপাল আৰু লাখন নামৰ আন তিনিজন ব্যক্তিয়েও বন্দুকৰ গুলীত আঘাত প্ৰাপ্ত কৰিছিল। কেতিয়াবা পিছত, সুৰজপাল সিঙে আন তিনিজন আপীলকাৰীৰ সৈতে ঘটনাস্থলীলৈ আহিছিল আৰু এখন গাড়ীত নৱাবৰ মৃতদেহটো আঁতৰাই নিছিল। মৃতদেহটো এখন নদীত পেলাই দিয়া হৈছিল আৰু ১৯৪৫ চনৰ ২০ জুনত উদ্ধাৰ কৰা হৈছিল। অনুসন্ধানৰ পিছত আপীলকাৰীসহ ২৫ জন লোকক পৰীক্ষণৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰা হৈছিল।

গোচৰটোৰ প্ৰমাণ শুনি, সত্ৰ ন্যায়াধীশে ১৯৪৬ চনৰ ২০ ফেব্ৰুৱাৰীত ৰায় প্ৰদান কৰে। তেওঁ কৈছিল যে "টেছা" ক্ষেত্ৰখন সুৰজপাল সিঙৰ দখলত আছিল, বেহাৰী সিং আৰু ৰতন সিঙৰ লোকসকল আক্ৰমণকাৰী আছিল আৰু বলপূৰ্বক পথাৰদখল কৰিব বিচাৰিছিল, যেতিয়া প্ৰতিৰোধ কৰিছিল তেওঁলোকে আপীলকাৰীৰ দলক আক্ৰমণ কৰিছিল, বন্দুক চলাই থকা ব্যক্তিজনে আত্মৰক্ষাৰ বাবে এনে কৰিছিল, বেহাৰী সিং আৰু নৱাৰ মেৱাতিক হত্যা কৰাৰ লক্ষ্যৰে নহয়, আৰু অভিযুক্ত পক্ষৰ দ্বাৰা প্ৰমাণ যোগ কৰা টো ইমান অসন্তোষজনক আছিল যে অভিযুক্তক দোষী সাব্যস্ত কৰাটো অসুৰক্ষিত আছিল। নৱাবৰ মৃতদেহ আঁতৰাই হত্যাৰ অপৰাধৰ প্ৰমাণ গোপন কৰাৰ অভিযোগৰ সন্দৰ্ভত, সত্ৰ ন্যায়াধীশে মতামত ব্যক্ত কৰিছিল যে সেই অভিযোগত এজন ব্যক্তিক দোষী সাব্যস্ত কৰিবলৈ এইটো প্ৰমাণ কৰিব লাগিব যে অপৰাধটো, যাৰ প্ৰমাণ অভিযুক্তজন নিৰুদ্দেশ হোৱাৰ অভিযোগ আছে, প্ৰকৃততে সংঘটিত হৈছিল, কিন্তু যিহেতু বৰ্তমানৰ গোচৰত হত্যাৰ অভিযোগ প্ৰমাণিত হোৱা নাছিল, অভিযুক্তজনক ইয়াৰ সৈতে সম্পৰ্কিত প্ৰমাণ নাইকিয়া কৰাৰ বাবে দোষী সাব্যস্ত কৰিব পৰা নগ'ল। ন্যায়াধীশে

এইটোও কৈছিল যে ভাৰতীয় দণ্ডবিধিৰ ২০১ ধাৰাৰ অধীনত অভিযোগটো অনিৰ্ভৰযোগ্য হোৱাৰ প্ৰমাণ যুক্তিসংগত সন্দেহৰ বাহিৰত প্ৰতিষ্ঠা কৰা হোৱা নাছিল।

উচ্চ ন্যায়ালয়ে ১৯৪৭ চনৰ ৮ মে তাৰিখে ৰাজ্য চৰকাৰৰ আপীলৰ অনুমতি প্ৰদান কৰে। সোনকালেই কোৱা হৈছিল যে উচ্চ ন্যায়ালয়ে এই সিদ্ধান্তত উপনীত হৈছিল যে ৰতন সিঙৰ ওচৰত ভাগৱতী কুয়েৰৰ দৰে ক্ষেত্ৰখন দখল কৰাৰ অধিকাৰ আছে, সোনকালেই কোৱা হৈছিল যে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ দ্বাৰা উপনীত হোৱা সিদ্ধান্তটো হ'ল যে ৰতন সিঙৰ ক্ষেত্ৰখন ভাগৱতী কুয়েৰৰ দৰে ইমান অধিকাৰ আছে যে দুয়োটা পক্ষই ক্ষেত্ৰখনৰ একচেটিয়া দখল ল'বলৈ চেষ্টা কৰি আছে, যে দুয়োটা পক্ষই তেওঁলোকৰ অধিকাৰ ৰক্ষা আৰু বলবৎ কৰাৰ বাবে সকলো আকস্মিক পৰিস্থিতিৰ বাবে প্ৰস্তুত আছিল, আৰু সেয়েহে দখলৰ প্ৰশ্নটো সম্পূৰ্ণৰূপে অপ্ৰয়োজনীয় আৰু ব্যক্তিগত প্ৰতিৰক্ষাৰ কোনো অধিকাৰ সফলতাৰে অনুৰোধ কৰিব পৰা নাছিল।

আমাৰ সন্মুখত থকা দুটা ৰায়ৰ এক পৰ্যবেক্ষণে দেখুৱাইছে যে যদিও সত্ৰ ন্যায়াধীশে গোচৰটোৰ সকলো গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশ আলোচনা কৰিবলৈ আৰু প্ৰতিটো বস্তুগত বিষয়ত তেওঁৰ মতামত লিপিবদ্ধ কৰিবলৈ যথেষ্ট কষ্ট কৰিছিল, উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ বিজ্ঞ ন্যায়াধীশসকলে তেওঁৰ সিদ্ধান্তৰ সমৰ্থনত তেওঁ দিয়া অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰণবোৰ স্থানচ্যুত নকৰাকৈ তেওঁৰ সিদ্ধান্ত সলনি কৰিছে। তলৰ দুখন আদালতৰ দ্বাৰা গোচৰটোৰ ব্যৱহাৰৰ পাৰ্থক্য বিশেষভাৱে লক্ষণীয় যি ধৰণে তেওঁলোকে অভিযোজনৰ প্ৰমাণৰ সৈতে মোকাবিলা কৰিছে। আমি দেখিছোঁ যে যদিও সত্ৰ ন্যায়াধীশে প্ৰতিজন সাক্ষীৰ প্ৰমাণ গ্ৰহণ কৰিছিল আৰু প্ৰমাণৰ বিশদ বিৱৰণ আলোচনা কৰাৰ পিছত তেওঁৰ বিশ্বাসযোগ্যতাৰ সন্দৰ্ভত তেওঁৰ অনুসন্ধান লিপিবদ্ধ কৰিছিল, উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ বিজ্ঞ ন্যায়াধীশসকলে সামগ্ৰিকভাৱে অভিযোজনৰ প্ৰমাণৰ বিষয়ে যি ক'ব লাগিব সেয়া নিম্নলিখিত ধৰণৰ:-

"প্ৰাগ দাতৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকৰ মহামান্য সকলে লক্ষ্য কৰিছিল: 'এই ধৰণৰ ক্ষেত্ৰত সদায়ৰ দৰে আৰক্ষীয়ে কি ঘটছিল তাৰ স্বতন্ত্ৰ সাক্ষ্য সুৰক্ষিত কৰাত অসুবিধা পাইছে। যিসকল গাওঁবাসী উপস্থিত আছিল আৰু চাই আছিল তেওঁলোকে সম্ভৱতঃ সহানুভূতি আৰু পক্ষপাতিত্বৰ দ্বাৰা এটা বা আন বিতৰ্কিত পক্ষৰ সৈতে ইমান সংলগ্ন হ'ব যে তেওঁলোকৰ পৰা নিৰুৎসাহী আৰু নিৰ্ভৰযোগ্য প্ৰমাণ পোৱাটো আশাহীন হ'ব।

বেছিভাগ দাঙ্গাৰ ক্ষেত্ৰত আৰক্ষীয়ে বিচাৰি পোৱা এই অসুবিধা সমূহ আৰু এই গোচৰটোও এই অসুবিধা সমূহৰ পৰা মুক্ত নহয়। কিন্তু প্ৰাগ দাতৰ ক্ষেত্ৰত, এই ক্ষেত্ৰত চাৰিজন সাক্ষী আছে, যেনে দেৱ সুখ, ৰোৰী সিং, ৰাম সিং আৰু ৰতন সিং, যাক স্বতন্ত্ৰ সাক্ষী হিচাপে চিহ্নিত কৰিব পাৰি আৰু তেওঁলোকে আইনগত ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ বাবে গোচৰটো সমৰ্থন কৰে, মুখ্যত। আমাৰ বিচাৰত তেওঁলোকৰ সাক্ষ্য সম্পূৰ্ণ বিশ্বাসৰ যোগ্য আৰু উত্তৰদাতাসকলৰ দোষী সাব্যস্ত হোৱাৰ বাবে পৰ্যাপ্ত।"

উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ দ্বাৰা প্ৰমাণৰ সাৰাংশ ব্যৱহাৰৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত, আমি গোচৰটোত প্ৰস্তুত কৰা প্ৰমাণবোৰ অতি সাৱধানে পঢ়িব লাগিছিল, আৰু আমি যি বিচাৰি পাওঁ সেয়া হ'ল চাৰিজন সাক্ষী, যাৰ প্ৰমাণ উচ্চ ন্যায়ালয়ে গ্ৰহণ কৰিছে, কেৱল সেইসকল ব্যক্তি যাৰ বিৰুদ্ধে সত্ৰ ন্যায়াধীশে অতি গুৰুতৰ সমালোচনা আগবঢ়াইছিল। এই সাক্ষীসকলৰ ভিতৰত, ৰতন সিং প্ৰত্যক্ষদৰ্শী নোহোৱাটো অস্বীকাৰ কৰা হ'ব পাৰে। বাকী সাক্ষীসকলৰ ক্ষেত্ৰত, আমি সামগ্ৰিকভাৱে সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত দৃষ্টিভংগীৰ সৈতে সন্মত হ'বলৈ আগ্ৰহী। সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ মতে, দেৱ সুখক যিধৰণে বৰ্ণনালৈ অনা হৈছিল আৰু পৰিস্থিতি পৰিচাৰকে তেওঁৰ প্ৰমাণৰ ওপৰত, অভিযোজন সংস্কৰণটো প্ৰত্যাখ্যান কৰাৰ শক্তিশালী কাৰণ প্ৰদান কৰে। যিটো

অনুষ্ঠিত কৰা হৈছে সেয়া হ'ল যে অভিযুক্ত ঘটনাটোৰ সময়ত দেৱ সুখে আঘাত প্ৰাপ্ত কৰা গোচৰটোৰ গোটেই গোচৰটো মিছা আছিল আৰু তেওঁৰ আঘাতবোৰ "ব্যক্তিগত প্ৰতিৰক্ষাৰ প্ৰমাণ সৃষ্টি কৰাৰ বাবে" প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল যাতে আপীলকাৰী দলৰ সদস্য সকলক আঘাত কৰাৰ অভিযোগ পূৰণ কৰাৰ বাবে অভিযুক্ত পক্ষই ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে। এইটো প্ৰমাণিত হৈছে যে অভিযুক্তৰ পক্ষত কমেও চাৰিজন ব্যক্তি আঘাতপ্ৰাপ্ত হৈছিল। মহিন্দৰপালে ১৬ টাতকৈ কম আঘাত প্ৰাপ্ত কৰা নাছিল, আৰু কিছু সময়ৰ বাবে তেওঁৰ অৱস্থা গুৰুতৰ আছিল। কৰণ সিঙৰ ১২ টা আঘাত আছিল, যাৰ ভিতৰত এটা গুৰুতৰ আছিল। হৰি সিঙে এটা গুৰুতৰ আঘাতসহ ৭ টা আঘাত পাইছিল, আৰু নিৰ্দ্ধা সিঙো আঘাতপ্ৰাপ্ত হৈছিল, তেওঁৰ আঘাত অনুসন্ধানকাৰী উপ-পৰিদৰ্শকে লক্ষ্য কৰিছিল।

অভিযুক্তৰ প্ৰমাণত, এইটো কোৱা হৈছিল যে অভিযুক্ত ব্যক্তিসকলৰ বহুতে লাঠীৰে সজ্জিত আছিল আৰু সেইবোৰ ব্যৱহাৰ কৰিছিল, আৰু এইটো আচৰিত হ'ব যদি এইটো প্ৰমাণিত নহয় যে তেওঁলোকৰ ফালৰ কোনো ব্যক্তিৰ লাঠীৰ দ্বাৰা কোনো আঘাত আছে। এইটো প্ৰমাণিত হৈছে যে ৰতন সিঙৰ দলৰ চাৰিজন আঘাতপ্ৰাপ্ত ব্যক্তি, যেনে ৰাজপাল সিং, লাখন সিং, বেহাৰী সিং আৰু জোৱাৰাৰ সিঙে কেৱল বন্দুকৰ গুলীত আঘাত প্ৰাপ্ত হৈছিল। এই ক্ষেত্ৰত উদ্ভৱ হোৱা এটা গুৰুতৰ প্ৰশ্ন হ'ল বন্দুকটো কি পৰ্যায়ত ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল, আৰু আপীলকাৰীদলৰ সদস্যসকলক লাঠীৰে আক্ৰমণ কৰাৰ পিছত ইয়াক আত্মৰক্ষাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল নে তেওঁলোকক আক্ৰমণ কৰাৰ আগতে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল।

অভিযুক্তপক্ষৰ সাক্ষীসকলে স্বীকাৰ কৰিব লগা হৈছিল যে প্ৰথমতে বতাহত দুবাৰ বন্দুক নিষ্ক্ষেপ কৰা হৈছিল আৰু তাৰ পিছত প্ৰকৃত গুলীচালনা হৈছিল। গুলীচালনাৰ এই সংস্কৰণটোৱে প্ৰতিৰক্ষা কাহিনীক সমৰ্থন আগবঢ়ায় যে ৰতন সিঙৰ লোকসকলে অভিযুক্তৰ দলৰ সদস্যসকলক আক্ৰমণ কৰাৰ সময়ত আত্মৰক্ষাৰ বাবে বন্দুকটোৰ গুলী চালনা কৰা হৈছিল। সত্ৰ ন্যায়াধীশে মত প্ৰকাশ কৰিছে যে প্ৰতিৰক্ষা গোচৰটো পূৰণ কৰাৰ বাবে অভিযুক্তপক্ষই দেৱ সুখক প্ৰথম অৱস্থাত লাঠীৰে আক্ৰমণ কৰাৰ কাহিনী প্ৰৱৰ্তন কৰিছিল যাতে আপীলকাৰীৰ দলটোক আক্ৰমণকাৰী কৰি তোলা যায়, এইটো গোচৰ আছিল যে বেহাৰী সিং আৰু তেওঁৰ লোকসকলে নিজকে ৰক্ষা কৰিবলৈ লাঠী ব্যৱহাৰ কৰিছিল। পক্ষবোৰৰ ক্ষেত্ৰত সংঘৰ্ষ সমাধান কৰিবলৈ আৰু প্ৰকৃত ছবিত উপনীত হ'বলৈ, সত্ৰ ন্যায়াধীশে অতি সূক্ষ্মভাৱে প্ৰশ্নটো তৈয়াৰ কৰিছিল যে দেৱ সুখে ঘটনাটোত কোনো আঘাত পোৱাৰ বিষয়ে বিশ্বাসযোগ্য প্ৰমাণ আছে নেকি। এইটো আমাৰ বাবে দেখা গৈছে যে সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ দ্বাৰা অৱশেষত উপনীত হোৱা সিদ্ধান্তক সমৰ্থন কৰিবলৈ এক দুৰ্ধৰ্ষ পৰিস্থিতি আছে। দেখা গৈছে যে এজাহাৰত দেৱ সুখৰ কোনো উল্লেখ নাই বা তেওঁ প্ৰাপ্ত কৰা আঘাতৰ বিষয়ে কোনো উল্লেখ নাই। সত্ৰ ন্যায়াধীশে আঙুলিয়াই দিছে যে ঘটনাটো সংঘটিত হোৱা আৰু এজাহাৰ দাখিল কৰাৰ মাজত যথেষ্ট সময়ৰ ব্যৱধান আছিল, আৰু সেয়েহে এইটো আচৰিত যে ঘটনাটোৰ আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ ঘটনা আৰু আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ সাক্ষীৰ নাম প্ৰতিবেদনত বাদ দিয়া হৈছিল। আকৌ, দেৱ সুখ বা বেহাৰী সিঙৰ মৃত্যুৰ ঘোষণাত তেওঁৰ আঘাতৰ বিষয়ে কোনো উল্লেখ কৰা হোৱা নাছিল যিটো এজন ডাঃ শংকৰ দেওৰ দ্বাৰা লিপিবদ্ধ কৰা হৈছিল, আৰু লখন সিঙৰ ক্ষেত্ৰতো। সত্ৰ ন্যায়াধীশে আৰু আঙুলিয়াই দিছে যে ১৮ জুনত তদন্তকাৰী বিষয়াই পৰীক্ষা কৰা চোখা, প্ৰেমপাল, চেতা আৰু গাংগোলা সিঙে দেৱ সুখৰ কথা উল্লেখ কৰা নাছিল। অনুসন্ধানকাৰী উপ-পৰিদৰ্শকজনক ১৯৪৫ চনৰ ১৯ জুনত প্ৰথমবাৰৰ বাবে ঘটনা সংঘটিত হোৱাৰ সময়ত দেৱ সুখৰ আঘাত আৰু তেওঁৰ উপস্থিতিৰ বিষয়ে অৱগত কৰা হৈছিল, আৰু অতি সোনকালে তেওঁৰ সন্মুখত উপস্থিত নোহোৱাৰ বাবে দেৱ সুখৰ ব্যাখ্যা আছিল যে তেওঁ ভয় খাইছিল আৰু প্ৰায় দুদিন ধৰি নিজৰ ঘৰত নিজকে লুকুৱাই ৰাখিছিল আৰু আৰক্ষীক

তেওঁৰ উপস্থিতিৰ বিষয়ে অৱগত নকৰিবলৈ তেওঁৰ আত্মীয়ক নিৰ্দেশ দিছিল। তেওঁ এইটোও কৈছিল যে ঘটনাটোৰ পিছত তেওঁৰ ঘৰত উপস্থিত হোৱাৰ পিছত তেওঁ কি ঘটিছিল তাৰ আত্মীয়ক অৱগত কৰা নাছিল। ইয়াৰে কিছুমান বিষয় উপেক্ষা কৰা হ'ব পাৰে যদি তেওঁ প্ৰকৃততে আঘাত প্ৰাপ্ত হোৱাৰ বিষয়ে নিশ্চিত প্ৰমাণ থাকিলহেঁতেন, কিন্তু আমি সন্তুষ্ট যে আমাৰ সন্মুখত থকা এনে প্ৰমাণ অত্যন্ত অসন্তোষজনক আৰু সন্দেহজনক আৰু দেৱ সুখে কোনো আঘাত পাইছিল নেকি সেই বিষয়ে আমি গুৰুতৰ সন্দেহ ৰক্ষা কৰোঁ।

দেৱ সুখক পৰীক্ষা কৰা ডাঃ শংকৰ দেও হৈছে কাউইৰাগঞ্জত অনুশীলন কৰা এজন অৱসৰপ্ৰাপ্ত উপ-সহকাৰী শল্য চিকিৎসক, যি শ্বাহগড় গাঁৱৰ পৰা বেছি দূৰত নহয়। তেওঁ স্বীকাৰ কৰে যে তেওঁ সৰুৰে পৰা ৰতন সিঙক চিনি পাইছিল, আৰু যেতিয়া তেওঁ সৰু আছিল তেতিয়া তেওঁক ৰতন সিঙৰ খুৰাকৰ দ্বাৰা নিযুক্ত এজন শিক্ষকে ৰতন সিঙৰ ঘৰত পঢ়াইছিল। তেওঁ কৈছে যে দেৱ সুখৰ বাওঁ বাহুৰ মাজ ভাগত দুটা আঘাতৰ চিহ্ন আছিল, আৰু বাওঁ অন্তঃপ্ৰকোষ্ঠিকা ভাঙি যোৱাৰ বাবে তাৰে এটা আঘাত গুৰুতৰ আছিল। তেওঁ লগতে কয় যে পৰীক্ষাৰ সময়ত তেওঁ দেৱ সুখৰ পৰা মালু আদায় কৰিছিল, যে আন আঘাত প্ৰাপ্ত ব্যক্তিসকলৰ তিনিদিন পিছত তেওঁক তেওঁৰ ওচৰলৈ অনা হৈছিল, যেতিয়া ব্যক্তিৰ পিছৰ দলটো তেওঁৰ ওচৰলৈ আহিছিল তেওঁলোকৰ কোনেও তেওঁক কোৱা নাছিল যে আৰু এজন আঘাতপ্ৰাপ্ত ব্যক্তিক পৰীক্ষা কৰিব লাগিব, আৰু দেৱ সুখক ৰতন সিঙৰ সেৱকে তেওঁৰ ওচৰলৈ লৈ আহিছিল। এই চিকিৎসকজনৰ প্ৰমাণত আন বিষয়ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত অসন্তোষজনক বৈশিষ্ট্য আছে যিবোৰৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই, কিন্তু কিছু পৰিমাণে লক্ষণীয় কথাটো হ'ল যে যদিও কাউইৰাগঞ্জৰ পৰা প্ৰায় চাৰি মাইল দূৰত জালাহীত এখন জিলা বোৰ্ড চিকিৎসালয় আছে, দেৱ সুখে সেই চিকিৎসালয়ৰ দায়িত্বত থকা চিকিৎসকৰ পৰা আঘাতৰ প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰাপ্ত কৰা নাছিল। দেৱসুখে কয় যে তেওঁ সেই চিকিৎসালয়লৈ তেওঁৰ আঘাতৰ বাবে গৈছিল, কিন্তু ইয়াক প্ৰমাণ কৰিবলৈ কোনো প্ৰমাণ নাই। এই তথ্যবোৰৰ লগতে সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ দ্বাৰা নিৰ্ভৰ কৰা আন কেইবাটাও তথ্য তেওঁৰ তত্ত্বক সমৰ্থন কৰিবলৈ যায়, আৰু এবাৰ এইটো ধাৰণা কৰা হ'লে যে অভিযুক্ত পক্ষই সংৰচিত প্ৰমাণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব লাগিব, ই সমগ্ৰ গোচৰটোৰ ওপৰত সন্দেহ প্ৰকাশ কৰে।

তথ্যৰ পৰা, দেখা গৈছে যে সুৰজপাল সিং সেই জন ব্যক্তি আছিল যিই উচ্ছেদৰ মোকদ্দমাত সক্ৰিয় আগ্ৰহ লৈ আছিল, আৰু তেওঁ স্বীকাৰ কৰিছিল যে তেওঁ টকা খৰচ কৰিছিল। ৰতন সিঙে কয় যে তেওঁ সুৰজপাল সিঙক ব্যয়ৰ বাবে ধনও পৰিশোধ কৰিছিল, কিন্তু এয়া সম্ভৱ নহয় কিয়নো তেওঁ আৰু সুৰজপালৰ মাজত বেয়া সম্পৰ্ক আছিল। এইটো স্বীকাৰ কৰা হৈছে যে সুৰজপাল হৈছে সেই জন ব্যক্তি যাক আমিনে মাটিখিনি দখল কৰিব দিছিল, কিন্তু এই সত্য স্বত্বেও, ৰতন সিঙৰ লোকসকলে ভগৱতী কুয়েৰক উপেক্ষা কৰি ভূমিত অভিযান আৰম্ভ কৰিছিল, যিটো কৰাৰ ৰতন সিঙৰ কোনো অধিকাৰ নাছিল, আনকি মাটিখিনি যুটীয়া সম্পত্তি বুলি ধৰি লৈও। যদি বেহাৰী সিং আৰু ৰতন সিঙে প্ৰেৰণ কৰা আন লোকসকলে মাটিৰ একচেটিয়া দখল ল'বলৈ চেষ্টা কৰি আছিল আৰু তাৰ ওপৰত অভিযান আৰম্ভ কৰিছিল, সুৰজপাল সিঙৰ প্ৰতিবাদ কৰাৰ সম্পূৰ্ণ অধিকাৰ আছিল, আৰু যদি তেওঁৰ লোকসকলক প্ৰথমে প্ৰহাৰ কৰা হৈছিল, যাৰ ভিতৰত গোচৰটোত শক্তিশালী ইংগিত আছে, তেন্তে তেওঁ ব্যক্তিগত প্ৰতিৰক্ষাৰ অধিকাৰ প্ৰয়োগ কৰি আক্ৰমণটো প্ৰতিহত কৰাৰ অধিকাৰ আছিল। বেহাৰী সিঙৰ জৰিয়তে ৰতন সিঙে পৰ্যাপ্ত প্ৰস্তুতি চলাইছিল সেয়া সম্পূৰ্ণ স্পষ্ট। অৱশ্যে, তেওঁৰ হৈ ঘটনাস্থলীত কেইবাজনো লোক লাঠীৰে সজ্জিত হৈ উপস্থিত আছিল, যাৰ ভিতৰত আছিল নৱাব মেৱাতিৰ দৰে বাহিৰৰ লোক, যি এজন প্ৰখ্যাত যুঁজাৰু, জোৰাৰাৰ আৰু অন্যান্য আছিল বুলি কোৱা হয়।

বাকী দুজন সাক্ষীৰ সন্দৰ্ভত, যাৰ সন্দৰ্ভত উচ্চ ন্যায়ালয়ে উল্লেখ কৰিছে, যেনে বোৰী সিং আৰু প্ৰাণসুখ, আমাৰ এনে লাগে যে উচ্চ ন্যায়ালয়ে তেওঁলোকৰ প্ৰমাণৰ ওপৰত সত্ৰ ন্যায়াধীশে কৰা মন্তব্যক উপেক্ষা কৰিছে, তাৰে কিছুমান যথেষ্ট শক্তিশালী আছিল। যিটোৱে আমাক প্ৰভাৱিত কৰিছে সেয়া হ'ল যে তেওঁলোক স্বতন্ত্ৰ সাক্ষী নাছিল আৰু ঘটনাটোৰ সাক্ষী হিচাপে এজাহাৰত উল্লেখ কৰা হোৱা নাছিল, আৰু তেওঁলোকক উপ-পৰিদৰ্শকে ২০ আৰু ২১ জুন, ১৯৪৫ তাৰিখৰ শেষৰ ফালে পৰীক্ষা কৰিছিল। দুয়োটা ৰায় পঢ়াৰ পিছত, আমি এই সাক্ষীসকলৰ সন্দৰ্ভত সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ মতামতৰ গুৰুত্ব প্ৰাপ্ত নকৰাৰ কোনো কাৰণ দেখা নাপাওঁ যিটো সাধাৰণতে বিচাৰ আদালতৰ সৈতে সংলগ্ন কৰিব লাগে।

এইটো ভালদৰে প্ৰতিষ্ঠিত যে ফৌজদাৰী কাৰ্য বিধিৰ ধাৰা ৪১৭-ৰ অধীনত কৰা এক আপীলত, উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ প্ৰমাণবোৰ পুনৰীক্ষণ কৰাৰ সম্পূৰ্ণ ক্ষমতা আছে যাৰ ওপৰত নিৰ্দোষ সাব্যস্ত কৰাৰ আদেশ প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছিল, কিন্তু এইটোও সমানে নিস্পত্তি হৈছে যে বিচাৰ আদালতৰ দ্বাৰা অভিযুক্তৰ নিৰ্দোষ বুলি ধাৰণা টো অধিক শক্তিশালী হয়, আৰু বিচাৰ আদালতৰ ফলাফল যি সাক্ষীসকলক দেখা আৰু তেওঁলোকৰ প্ৰমাণ শুনিবলৈ সুবিধা পাইছিল সেইবোৰ কেৱল অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰু জোৰদাৰ কাৰণত হে বিপৰীতভাৱে কৰিব পাৰি।

সামগ্ৰিকভাৱে, আমি ধৰি ৰাখিবলৈ আগ্ৰহী যে সত্ৰ ন্যায়াধীশে গোচৰটোৰ তথ্যবোৰৰ প্ৰতি যুক্তিসংগত দৃষ্টিভংগী লৈছিল, আৰু আমাৰ মতে সেই দৃষ্টিভংগী সলনি কৰাৰ কোনো ভাল কাৰণ নাছিল। যিসকল মূল্যায়নকাৰীৰ সহায়ত বিচাৰ অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল, তেওঁলোকে সৰ্বসন্মতিক্ৰমে অভিযুক্তজন দোষী নহয় বুলি মত পোষণ কৰিছিল, আৰু যদিও ২৫ জন লোকক একে প্ৰমাণৰ ওপৰত বিচাৰত ৰখা হৈছিল, ৰাজ্য চৰকাৰে কেৱল তেওঁলোকৰ ৫ জনৰ বিৰুদ্ধে এটা আপীলক অগ্ৰাধিকাৰ দিছিল যে নিৰ্দোষ সাব্যস্ত কৰাটো তথ্যত প্ৰমাণৰ গুৰুত্বৰ বিপৰীতে আছিল।

ফলস্বৰূপে, আমি আপীলৰ অনুমতি দিওঁ, আপীলকাৰীসকলৰ দোষী সাব্যস্ত আৰু শাস্তি বোৰ আঁতৰাই ৰাখোঁ আৰু তেওঁলোকক সকলো অভিযোগৰ পৰা অব্যাহতি দিওঁ।

আপীলৰ অনুমতি দিয়া হৈছে।

আপীলকাৰীৰ এজেণ্ট: পি. কে. চেটাৰ্জী।

উত্তৰদাতাৰ বাবে এজেণ্ট: পি. কে. বসুৰ বাবে আই. এন. শ্ৰফ।

@ @ @ @ @ @ @ @ @ @